

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ОНАХТ
протокол № 11
від 29.04.2015 р.
введено в дію наказом ректора
від 27.05.15 р. № 95-01А

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

(із змінами затвердженими Вченою радою ОНАХТ протокол № 8, від 03.03.2016р.
введених в дію наказом ректора від 11.03.2016 р. № 46-01 та затвердженими Вченою
радою ОНАХТ протокол № 9, від 26.04.2016р. введених в дію наказом ректора від
19.05.2016 р. № 107-01)

1. Загальні положення

1.1. Освітній процес

Освітній процес в Одеській національній академії харчових технологій (надалі академія, ОНАХТ) - це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Освітній процес є органічним поєднанням навчальної діяльності й наукових досліджень у їх взаємодоповненні.

Освітній процес охоплює систему організаційно-дидактичних і науково-педагогічних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому або освітньо-науковому рівні вищої освіти відповідно до законодавства України. Організовується з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання та орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін у соціально-культурній сфері, в галузях техніки, технологій, системах управління та організації праці в умовах ринкової економіки.

Мета освітнього процесу - підготовка фахівців з вищою освітою на рівні високих стандартів якості й забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників на національному, європейському та світовому ринках праці.

В освітньому процесі ОНАХТ керується загальними принципами діяльності вищих навчальних закладів України: автономії та самоврядування, поєднання колегіальних та єдиноначальних засад, незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій, а також фундаментальними принципами освіти в країнах Європейського Союзу:

науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності. Водночас у своїй повсякденній діяльності академія дотримується таких основних принципів:

- нормативності - керування в роботі законодавчими актами України, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України (МОН), Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України, Статутом академії та іншими нормативними документами ОНАХТ;

- мобільності - оперативне реагування на вимоги замовника освітніх послуг та ринку праці, стратегічні й тактичні зміни у системі професійної підготовки, інновації в освіті;

- комплексності - оптимальна реалізація всіх напрямів діяльності (навчальної, науково-методичної, організаційної, виховної тощо) на основі моделі випускників ОНАХТ;

- публічності та відкритості - обговорення здобутків, результатів роботи академії та її структурних підрозділів з різних напрямів на радах академії та інших засіданнях, у віртуальному просторі та засобах масової інформації;

- колективної та особистої відповідальності науково-педагогічних працівників, допоміжного персоналу, студентів за організацію, хід і результати освітнього процесу.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

Здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

Кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

Компетентність - динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - кредит ЄКТС) - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за очною

(денною) формою навчання становить, як правило (але не менше ніж), 60 кредитів ЄКТС;

Ліцензування - процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

Освітня діяльність - діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

Особа з особливими освітніми потребами - особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти;

Результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти;

Спеціалізація - складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої освіти;

Спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

Якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

Якість освітньої діяльності - рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

1.2. Рівні та ступені вищої освіти

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий) рівень;
- науковий рівень.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти відповідає п'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою загальнокультурної та професійно орієнтованої підготовки, спеціальних умінь і знань, а також певного досвіду їх практичного застосування з метою виконання типових завдань, що передбачені для первинних посад у відповідній галузі професійної діяльності.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Науковий рівень вищої освіти відповідає дев'ятому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення.

Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти:

- 1) молодший бакалавр;
- 2) бакалавр;
- 3) магістр;
- 4) доктор філософії;
- 5) доктор наук.

Молодший бакалавр - це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої-професійної програми, обсяг якої становить 90-120 кредитів ЄКТС.

Особа має право здобувати ступінь молодшого бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Бакалавр - це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра визначається вищим навчальним закладом.

Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Магістр - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом або науковою установою у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Доктор філософії - це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Особа має право здобувати ступінь доктора філософії під час навчання в аспірантурі. Особи, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, зокрема під час перебування у творчій відпустці, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність. Наукові установи можуть також здійснювати підготовку докторів філософії за освітньо-науковою програмою, узгодженою з вищим навчальним закладом. У такому разі наукова складова такої програми здійснюється у науковій установі, а освітня складова - у вищому навчальному закладі.

Доктор наук - це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Ступінь доктора наук присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу чи наукової установи за результатами публічного захисту наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Організація освітнього процесу в академії базується на Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», нормативно-правових актах Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, МОН, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, стандартах освітньої діяльності й стандартах вищої освіти, Статуті академії та інших нормативних документах ОНАХТ.

1.3. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти

Стандарт освітньої діяльності - це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу вищого навчального закладу і наукової установи.

Стандарти освітньої діяльності розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності з урахуванням необхідності створення умов для осіб з особливими освітніми потребами та є обов'язковими до виконання всіма вищими навчальними закладами незалежно від форми власності та підпорядкування, а також науковими установами, що забезпечують підготовку докторів філософії та докторів наук.

Стандарти освітньої діяльності розробляються та затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ).

Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

- 2) перелік компетентностей випускника;
- 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- 4) форми атестації здобувачів вищої освіти;
- 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- 6) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

ОНАХТ на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджується ректором ОНАХТ.

ОНАХТ, у межах ліцензованої спеціальності, може запроваджувати спеціалізації, перелік яких визначається вищим навчальним закладом.

Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців та затверджує їх за погодженням з Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

2. Організація освітнього процесу та навчальних занять у ОНАХТ

Мовою викладання у ОНАХТ є *державна мова*.

Відповідно до законодавства з метою створення умов для міжнародної академічної мобільності ОНАХТ може прийняти рішення про викладання однієї чи кількох дисциплін англійською та/або іншими іноземними мовами, забезпечивши при цьому знання здобувачами вищої освіти відповідної дисципліни державною мовою.

Для викладання навчальних дисциплін іноземною мовою утворюються окремі групи для іноземних громадян, осіб без громадянства, які бажають здобувати вищу освіту за кошти фізичних або юридичних осіб, або розробляють індивідуальні програми. При цьому забезпечується вивчення такими особами державної мови як окремої навчальної дисципліни. Перелік іноземних мов, якими здійснюється викладання навчальних дисциплін, визначається Вченою Радою ОНАХТ.

За бажанням здобувачів вищої освіти ОНАХТ може створювати можливості для вивчення ними мови національної меншини в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням цієї мови.

ОНАХТ надає студентам можливість користування навчальними приміщеннями, бібліотеками, навчальною, навчально-методичною і науковою

літературою, обладнанням, устаткуванням та іншими засобами навчання на умовах, визначених правилами внутрішнього розпорядку.

За відповідність рівня підготовки студента до вимог галузевих стандартів освіти відповідає керівник навчального структурного підрозділу (факультету, інституту, відділення, кафедри).

За виконання індивідуального навчального плану відповідає студент.

Форми навчання

Навчання в ОНАХТ здійснюється за очною (денною) та заочною (в т.ч. і дистанційною) формами.

Очна денна форма навчання є основною формою здобуття певного рівня вищої освіти і присудження відповідного ступеня вищої освіти або кваліфікації.

ОНАХТ здійснює організацію освітнього процесу на очній (денній) формі навчання згідно зі стандартами освітньої діяльності, стандартами вищої освіти і даним Положенням.

Заочна форма навчання є формою здобуття певного рівня вищої освіти і присудження відповідного ступеня вищої освіти або кваліфікації без відриву від виробництва.

ОНАХТ здійснює організацію освітнього процесу на заочній формі навчання згідно зі стандартами освітньої діяльності, стандартами вищої освіти і даним Положенням з урахуванням передбачених чинним законодавством пільг для осіб, які поєднують роботу з навчанням.

Форми організації освітнього процесу та навчальних занять.

Освітній процес в ОНАХТ здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основними формами навчальних занять в ОНАХТ є:

- лекція;
- семінарське заняття;
- практичне заняття;
- лабораторне заняття;
- індивідуальне заняття;
- консультація.

Лекція — основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Як правило, лекція є елементом курсу лекцій, який охоплює основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни. Тематика курсу лекцій визначається робочою навчальною програмою.

Можливе читання окремих лекцій з проблем, які стосуються даної навчальної дисципліни, але не охоплені навчальною програмою. Такі лекції проводяться провідними вченими, керівниками або фахівцями промислових підприємств для студентів в окремо відведений час.

Лекції проводяться лекторами — професорами, доцентами, викладачами ОНАХТ, які мають встановлений науковий ступінь, а також провідними науковцями або фахівцями, запрошеними для читання лекцій. До читання окремих лекцій допускаються асистенти, викладачі або старші викладачі без наукового ступеню, магістри, аспіранти за затвердженими планами підвищення педагогічної майстерності.

Лекції проводяться у відповідно обладнаних приміщеннях - аудиторіях для однієї або більше академічних груп студентів. Лектор, який вперше претендує на читання курсу лекцій, може бути зобов'язаний завідувачем кафедри до проведення пробних лекцій за участю викладачів та наукових співробітників кафедри.

Лектор, якому доручено читати курс лекцій з певної навчальної дисципліни, керується матеріалами комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД). Лектор зобов'язаний дотримуватися навчальної програми щодо тем лекційних занять, але не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до студентів.

Семінарське заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах, як правило, з однією академічною групою. Перелік тем і питань семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Отримані студентом оцінки (кількість балів) на семінарських заняттях враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

Практичне заняття - форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою тощо, як правило, з однією академічною групою. В окремих випадках пов'язаних зі специфікою навчальних підрозділів (спеціалізовані лабораторії, унікальне обладнання тощо) практичне заняття може проводитися зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. В якості елементів практичного заняття можуть

виступати: попередній (поточний) контроль знань, умінь і навичок студентів; постановка загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів; розв'язування завдань з їх обговоренням, перевіркою, оцінюванням.

Лабораторне заняття - форма навчального заняття, при якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень даної навчальної дисципліни, набуває практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов навчального процесу (лабораторні макети, установки тощо). В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитися в умовах реального професійного середовища (наприклад на виробництві, в наукових лабораторіях). Лабораторне заняття проводиться зі студентами, кількість яких не перевищує половини академічної групи.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Заміна лабораторних занять іншими видами навчальних занять, як правило, не дозволяється.

Лабораторне заняття включає проведення поточного контролю підготовленості студентів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми заняття, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Індивідуальне навчальне заняття проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальні навчальні заняття організуються за окремим графіком з урахуванням індивідуального навчального плану студента і можуть охоплювати частину або повний обсяг занять з однієї або декількох навчальних дисциплін, а в окремих випадках - повний обсяг навчальних занять для конкретного (освітнього або освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Види індивідуальних навчальних занять, їх обсяг, форми та методи проведення, форми та методи поточного і підсумкового контролю (крім державної атестації) визначаються індивідуальним навчальним планом студента.

Консультація - форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Консультація може бути індивідуальною або проводитися для групи студентів, залежно від того, чи викладач консулює студентів з питань, пов'язаних із виконанням індивідуальних завдань, чи з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час вільний від обов'язкових аудиторних навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом і повинен становити, як правило, від 2/3 до 1/2 від загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни.

Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни: підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, методичні вказівки щодо самостійного опрацюванням дисципліни тощо.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література.

Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни може виконуватися у бібліотеці ОНАХТ, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також дистанційно (в т.ч. у домашніх умовах).

У необхідних випадках ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу студента до потрібних дидактичних засобів. Графік доводиться до відома студентів на початку поточного семестру.

При організації самостійної роботи студентів з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування тощо) передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку фахівця.

Навчальний матеріал, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Індивідуальні завдання є однією із форм навчання в ОНАХТ та мають на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

До індивідуальних завдань відносяться реферати, індивідуальні навчально-дослідні завдання, розрахункові, графічні, курсові та дипломні проекти (роботи), тощо. Індивідуальні завдання видаються студентам у терміни: - теми рефератів, розрахункові, графічні, курсові роботи з окремих дисциплін у строки, що передбачені робочою навчальною програмою дисципліни та, як правило, на першому навчальному занятті; теми дипломних

(кваліфікаційних) робіт і проектів - не пізніше 10 вересня поточного навчального року для студентів очної (денної) форми навчання та під час установчої сесії для студентів заочної (у т.ч. дистанційної) форми навчання.

Індивідуальні завдання студент виконує самостійно при консультуванні викладача. Допускаються випадки виконання комплексної тематики кількома студентами.

Реферати, аналітичні огляди та інше - це індивідуальні завдання, які сприяють поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвивають навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. На виконання реферату з дисципліни у робочій програмі передбачається виділення певного часу із загального обсягу самостійної роботи студента з даної дисципліни.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) - вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу дисципліни і завершується контролем.

Курсові роботи/проекти виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Тематику курсових робіт/проектів визначають кафедри. Тематика курсових робіт/проектів повинна відповідати завданням навчальної дисципліни або мати міждисциплінарний характер і тісно пов'язуватись з практичними потребами конкретного фаху. Студентам надається право вільного вибору теми роботи із запропонованого кафедрою переліку. Студенти також можуть пропонувати свої теми.

Керівництво курсовими роботами/проектами здійснюють професори, доценти і старші викладачі.

Захист курсової роботи/проекту проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри, у т.ч. за участю керівника курсової роботи/проекту.

Курсові роботи/проекти зберігають в учбовому відділі протягом трьох років, потім їх списують в установленому порядку.

Дипломні роботи/проекти, кваліфікаційні роботи виконуються на завершальному етапі навчання студентів в ОНАХТ і передбачають:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань з напрямку (спеціальності) та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи.

Студенту надається право обрати тему дипломної роботи/проекту, визначену випусковими кафедрами або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки.

Керівниками дипломних робіт/проектів, кваліфікаційних робіт призначаються професори і доценти ОНАХТ, або висококваліфіковані

фахівці з відповідної галузі промисловості, які мають практичний досвід не менше 10 років.

Дипломні роботи/проекти, кваліфікаційні роботи зберігаються в архіві ОНАХТ протягом п'яти років, потім списуються в установленому порядку.

Питання захисту дипломних робіт/проектів, кваліфікаційних робіт, як складової частини Державної атестації студентів регламентується Положенням про Екзаменаційну комісію ОНАХТ затвердженим на засіданні Вченої ради ОНАХТ від 07.04.2015 р. протокол № 5 та введеним в дію наказом ОНАХТ від 15.04.2015 р. № 058-01.

Практична підготовка студентів ОНАХТ є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмій.

Практична підготовка здійснюється шляхом проходження особами, які навчаються у ОНАХТ, практики на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними договорами або у структурних підрозділах ОНАХТ, що забезпечують якісну практичну підготовку.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них на базі одержаних в ОНАХТ знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Проходження практики студентом здійснюється відповідно до законодавства України.

Керівники підприємств, установ та організацій зобов'язані забезпечити створення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства України.

Організація і проведення практик як складової частини практичної підготовки студентів регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року №93 (зі змінами), а також Положенням про організацію і проведення практичної підготовки студентів ОНАХТ затвердженим на засіданні Вченої ради ОНАХТ 18.12.2015 р., протокол № 6 введеного наказом ОНАХТ від 18.12.2015 р. № 291-01.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотнього зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами компетентностей, знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти з даної спеціальності. Об'єктом оцінювання є теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти.

У навчальному процесі використовуються наступні види контролю:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий;

- державна атестація та інші.

Поточний контроль проводиться під час усіх видів аудиторних занять для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу з однієї-двох тем дисципліни та/або підготовки до лабораторної (практичної) роботи.

Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі колоквиуму, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо.

Форми проведення поточного контролю визначаються викладачем, критерії оцінки рівня знань визначаються викладачем та затверджуються відповідною кафедрою.

Результати поточного контролю з дисципліни враховуються як складова частина при визначенні оцінки за заліковий модуль, підсумкової екзаменаційної оцінки або заліку.

Модульний контроль є складовою кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Завданням модульного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час засвоєння окремого модуля дисципліни. Модуль - це логічно завершена частина теоретичного та практичного навчального матеріалу з окремої навчальної дисципліни. Кожен окремий модуль може включати лекційні, семінарські, практичні й лабораторні заняття, завдання для самостійної роботи, письмові контрольні роботи тощо. Всі види робіт, що виконуються студентами, повинні бути відображені в робочій навчальній програмі дисципліни.

Письмові контрольні роботи, передбачені робочою навчальною програмою дисципліни, можуть бути різними за формою: тест, розгорнута відповідь на питання, розв'язання задач, написання есе тощо.

Кількість модулів залежить від числа кредитів, відведених для вивчення дисципліни в семестрі.

Модульна оцінка - це сума балів, отриманих студентом за виконання всіх видів робіт, передбачених цим модулем. Результати зарахування модулів повинні бути задокументовані, а студенти - ознайомлені з ними до початку підсумкового семестрового контролю. Завдання модульного контролю та модульні контрольні роботи зберігаються на кафедрі протягом року.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного рівня вищої освіти на проміжних або заключному етапах їх навчання.

Семестровий підсумковий контроль з певної дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену, диференційованого заліку або заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою навчальною програмою дисципліни.

Перелік робіт (завдань), які студент зобов'язаний виконати при вивченні дисципліни, критерії їх оцінювання та розподіл балів, відведених

для оцінювання модульних контролів, визначаються робочою навчальною програмою дисципліни і доводяться до відома студентів на початку курсу.

Декан складає графік контрольних заходів модулів з усіх дисциплін з урахуванням рівномірного їх проведення протягом семестру. Кожна навчальна дисципліна може бути розбита на декілька (від одного до трьох) окремих змістових модулів за семестр.

Кожен модуль дисципліни оцінюється до 100 балів. Модуль вважається позитивно оціненим, якщо отримано 60 - 100 балів. Кожен модуль згідно рейтингової системи оцінки знань оцінюється з теоретичної підготовки та практичної (лабораторних, практичних, семінарських занять) та виконання самостійної роботи.

Схема оцінювання у вищому навчальному закладі (довідник з розподілу оцінок) наведена в таблиці 1.

Таблиця 1.

Оцінка за національною шкалою / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
Національна диференційована шкала	
Відмінно / Excellent	88 - 100
Добре/Good	74 - 87
Задовільно / Satisfactory	60 - 73
Незадовільно / Fail	0 - 59
Національна недиференційована шкала	
Зараховано / Passed	60 - 100
Не зараховано / Fail	0 - 59
Шкала ECTS	
A	88 - 100
B	81 - 87
C	74 - 80
D	68 - 73
E	60 - 67
FX	40 - 59
F	0 - 39

В термін, визначений графіком, викладачі підводять підсумки модулів, результати проставляють в свій журнал обліку роботи викладача та електронний журнал результатів семестрового контролю захисту навчальних модулів.

Студенти, які не набрали необхідної позитивної кількості балів за модулем в терміни, визначені графіком, продовжують за розкладом кафедри підвищувати свої результати до початку підсумкового контролю (екзаменаційної сесії).

Студентам, які мають за модулі позитивні оцінки, в кінці семестру за їх згодою виставляється у відомість середньозважена кількість балів за результатами модулів.

Студенти, що не набрали достатньої (позитивної) кількості балів до початку підсумкового контролю, та такі, що бажають покращити результати своєї успішності, можуть брати участь у підсумковому контролі (екзамені).

Остаточні результати успішності з дисциплін, де підсумковим контролем є екзамен, викладач виставляє у відповідну екзаменаційну відомість, яку повертає в деканат в день проведення екзамену.

Залікові відомості викладачі здають в деканати в останній день перед підсумковим контролем (екзаменаційною сесією).

Після термінів підсумкового контролю (сесії) кафедри узгоджують з деканами дати перескладання студентами незадовільних оцінок з кожної дисципліни не більше двох разів (один раз викладачу, другий комісії, яка створюється деканом). Перескладання, як правило, організовується до початку нового семестру.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни виставляється за національною шкалою, шкалою ОНАХТ та шкалою ECTS.

Проведення екзаменаційних сесій і їх організація здійснюється згідно Графіка навчального процесу ОНАХТ, який щорічно затверджується Вченою радою академії не пізніше, ніж за три місяці до початку навчального року. Відповідні розклади екзаменаційних сесій планують деканати, погоджують начальник учбового відділу, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, затверджує ректор ОНАХТ. Проведення семестрового іспиту і заліку має бути відображено в робочій навчальній програмі дисципліни в розрахунку балів для оцінювання знань і умінь студентів.

Державна атестація студентів проводиться після закінчення навчання за певним освітнім рівнем. Основним завданням державної атестації є встановлення відповідності рівня якості підготовки випускників вимогам стандартів вищої освіти. За результатами позитивної атестації видається диплом державного зразка про здобуття відповідного ступеня вищої освіти та отриману кваліфікацію. Форми державної атестації визначаються навчальним планом згідно з вимогами відповідної освітньо-професійної або освітньо-наукової програм.

Державна атестація студентів здійснюється екзаменаційною комісією. Присвоєння кваліфікації молодшого спеціаліста здійснює екзаменаційна/кваліфікаційна комісія; присвоєння кваліфікації спеціаліста, бакалавра, магістра - екзаменаційна комісія.

Організація роботи екзаменаційної комісії та державна атестація осіб в ОНАХТ здійснюється відповідно до Положення про Екзаменаційну комісію ОНАХТ затвердженого на засіданні Вченої ради ОНАХТ 07.04.2015 р. протокол № 5 та введеного в дію наказом ОНАХТ від 15.04.2015 № 58-01.

В ОНАХТ можуть застосовуватись також інші види контролю. Контроль залишкових знань проводиться через певний час після вивчення дисципліни. Цей вид контролю не впливає на результативність (оцінку) навчання студента і проводиться вибірково для вивчення стійкості засвоєних знань студентами, контролю якості освітнього процесу та удосконалення критеріїв оцінювання навчальних здобутків студентів. Основним видом

такого контролю на рівні ОНАХТ є проведення комплексних контрольних робіт (ККР). Вимоги щодо організації і проведення ККР в ОНАХТ регламентується Положенням про контроль знань студентів в ОНАХТ, яке затверджено на засіданні Вченої ради ОНАХТ 03.03.2016 р. протокол № 8 та введеного в дію наказом ОНАХТ від 11.03.2016 № 46-01.

3. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу

Зміст освіти базується на моделі майбутнього фахівця, що сформована у відповідності до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки, структурно-логічними схеми підготовки, навчальними програмами дисциплін, іншими нормативно-правовими актами органів державного управління освітою та ОНАХТ і відображається у відповідних підручниках, навчальних посібниках, методичних матеріалах, дидактичних засобах, а також при проведенні навчальних занять та інших видів навчальної діяльності.

Зміст освіти складається з циклів загальної та професійної підготовки.

Науково-методичне забезпечення включає:

- навчальні плани (з пояснювальною запискою);
- освітньо-професійні (освітньо-наукові) програми;
- навчально-методичні комплекси дисциплін.

Навчально-методичний комплекс дисципліни включає:

- програму навчальної дисципліни;
- робочу навчальну програму дисципліни;
- опорні конспекти лекцій або плани лекцій;
- методичні матеріали до семінарських, практичних та лабораторних занять;
- завдання для самостійної роботи, індивідуальні навчально-дослідницькі завдання;
- методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів;
- методичні вказівки і тематику курсових робіт (курсівого проектування) - за потреби;
- контрольні завдання (тести) до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- тести для підсумкового контролю й самоконтролю;
- завдання до проміжного і підсумкового контролю (банк завдань);
- критерії та систему оцінювання знань, умінь і навичок студентів;
- комплексні контрольні роботи з навчальної дисципліни (ККР) для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу.

Навчально-методичний комплекс забезпечення дисциплін зберігається на кафедрі у паперовому варіанті. Методичні матеріали можуть надаватися студентам (в т.ч. у бібліотеці) у електронному вигляді.

В ОНАХТ за кожною спеціальністю розробляється навчальний план, який визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС,

послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, що затверджує ректор ОНАХТ.

ОНАХТ у межах ліцензованої спеціальності може запроваджувати спеціалізації, перелік яких визначає самостійно.

4. Навчальний час студента

Навчальний час студента визначається кількістю облікових одиниць часу, відведених для здійснення програми підготовки на даному рівні вищої освіти. Обліковими одиницями навчального часу студента є кредит ЄКТС, академічна година, навчальний день, тиждень, семестр, курс, рік.

Академічна година — це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить, як правило, 40 хвилин.

Дві академічні години утворюють пару академічних годин (надалі "пара").

Навчальний день — складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин (з них не більше 8 годин аудиторного часу та 1 або більше годин для самостійної роботи).

Навчальний тиждень - складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 45 академічних годин (1,5 кредиту). З них не більше 26 годин аудиторного часу та 15 або більше годин для самостійної роботи.

Навчальний семестр - складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем (екзаменаційною сесією).

Тривалість семестру визначається навчальним планом. Облік навчального часу здійснюється у годинах та кредитах.

Навчальний курс - завершений період навчання студента протягом навчального року. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул. Сумарна тривалість канікул протягом навчального курсу, крім останнього, становить не менше 8 тижнів. Початок і закінчення навчання студента на конкретному курсі оформляються відповідними (перевідними) наказами.

Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається 1 вересня і для студентів складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю (екзаменаційних сесій), підсумкової державної атестації, вихідних, святкових і канікулярних днів.

Тривалість навчання здобувачів вищої освіти визначається обсягом освітньо-професійної або освітньо-наукової програми і становить для:

- молодшого бакалавра 90-120 кредитів ЄКТС;
- бакалавра (на базі повної загальної середньої освіти) 240 кредитів ЄКТС;

- бакалавра (на базі ОКР молодший спеціаліст) 120-180 кредитів ЄКТС;
- магістра освітньо-професійної програми 90-120 кредитів ЄКТС,
- магістра освітньо-наукової програми 120 кредитів ЄКТС.

Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Навчання студента здійснюється за індивідуальним навчальним планом. Індивідуальний навчальний план студента складається на підставі робочого навчального плану і включає всі обов'язкові навчальні дисципліни та частину вибіркового навчальних дисциплін, обраних студентом з обов'язковим урахуванням структурно-логічної схеми підготовки. Індивідуальний навчальний план студента може бути складеним одразу на весь нормативний термін навчання за відповідною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою або складається на кожний навчальний рік. Такий індивідуальний навчальний план підписує студент і затверджує декан факультету/директор коледжу (для ОКР молодший спеціаліст - директор технікуму).

Всі навчальні дисципліни, включені до індивідуального навчального плану студента, є обов'язковими для вивчення.

Навчальні дні та їх тривалість визначаються річним графіком навчального процесу. Вказаний графік складається на навчальний рік з урахуванням поточних умов ефективної організації навчального процесу та перенесень робочих та вихідних днів, погоджується проректором з навчально-педагогічної та наукової роботи, начальником учбового відділу і затверджується ректором ОНАХТ не пізніше ніж за 1 місяць до початку навчального року.

Навчальні заняття тривають дві академічні години - пари (80 хвилин) без перерви між ними і проводяться за розкладом, затвердженим ректором ОНАХТ (директором коледжу/технікуму). Перерва між парами триває 10 хвилин, а між другою та третьою парами - 40 хвилин.

Проведення навчання студентів здійснюється відповідно до розкладу. Розклад має забезпечити виконання навчального плану в повному обсязі щодо навчальних занять. Затверджує розклад занять ректор ОНАХТ не пізніше ніж за тиждень до початку семестру.

Відвідування усіх видів навчальних занять (крім лекцій і консультацій) є обов'язковим для студентів.

Забороняється відволікати студентів від участі в навчальних заняттях та контрольних заходах, встановлених розкладом, крім випадків, передбачених чинним законодавством України.

Порядок реалізації студентами ОНАХТ права на вільний вибір навчальних дисциплін

Студенти ОНАХТ мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим

навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

Вибір студентом навчальних дисциплін дозволяє:

поглибити професійні знання та здобути додаткові спеціальні (фахові) компетенції в межах обраної освітньої програми;

поглибити свої знання та здобути додаткові загальні та спеціальні (фахові) компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузей знань;

ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити результати навчання за загальними компетентностями.

Розподіл обсягу вибіркового дисциплін, що складає не менше як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС за певною спеціальністю (спеціалізацією), у навчальних планах підготовки студентів для кожного ступеня вищої освіти здійснюється рішенням Ради відповідної спеціальності, в якому встановлюють, яку частку вибіркового дисциплін для студента мають становити вибірково дисципліни з числа професійно-орієнтованих для певної спеціальності.

Обсяг дисциплін вільного вибору студента, який може обирати дисципліни з інших спеціальностей (спеціалізацій), становить не менше 10 % від загального обсягу дисциплін за вибором студента.

Студенту пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

вибору спеціалізованого блоку дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку студента в межах обраної освітньої програми і спрямований на поліпшення здатності студента до працевлаштування за обраним фахом;

вибору дисциплін із визначеного переліку, при цьому із групи з кількох дисциплін студенту пропонується обирати одну.

Студентові може бути запропоновано повторно здійснити свій вибір у наступних випадках:

якщо кількість студентів, які обрали блок навчальних дисциплін, є меншою за встановлені Академією мінімуми: 15 осіб - за першим (бакалаврським) рівнем, 10 осіб - за другим (магістерським) рівнем;

якщо наслідком вибору навчальних дисциплін є:

перевищення встановленого максимуму кількості навчальних дисциплін, які студент може опанувати одночасно, та/або кількості підсумкових (семестрових) форм контролю;

недостатня кількість кредитів для присвоєння відповідної кваліфікації відповідного освітнього рівня.

Обрані студентом дисципліни (блоки) затверджуються деканом факультету, на якому навчається студент, як невід'ємна складова індивідуального навчального плану студента. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна студентом свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом декана факультету; при цьому зміна обраних дисциплін

(блоків) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається взагалі.

Якщо студент у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальних дисциплін, відповідні позиції його індивідуального плану визначаються тьютором або деканом факультету.

Відмова студента виконувати сформований індивідуальний навчальний план є підставою для відрахування із Академії за невиконання навчального плану.

Процедура здійснення вибору навчальних дисциплін студентами.

Строки проведення запису студентами на вивчення вибіркового дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту студентів у групах і потоках.

Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вибір дисциплін заплановано у першому навчальному році, вибір організується:

для денної форми навчання - упродовж двох перших тижнів навчання;

для заочної форми навчання - протягом першого тижня першої настановчо-екзаменаційної сесії.

Для студентів, які навчаються за освітніми програмами, в яких вибір дисциплін заплановано на наступний навчальний рік, вибір організується:

для денної форми навчання - не пізніше як на початку весняного семестру, який передуює навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення;

для заочної форми навчання - протягом настановчо-екзаменаційної сесії весняного семестру, що передуює навчальному року, під час якого передбачене їх вивчення.

Єдиний для Академії графік навчального процесу затверджується ректором.

Процедура проведення запису студентами на вивчення вибіркового дисциплін корелює з вище наведеними строками і визначається наступними етапами:

ознайомлення студентів із порядком, термінами та особливостями запису та формування груп для вивчення вибіркового дисциплін в Академії, а також з особливостями присвоєння освітніх кваліфікацій за освітньою програмою, на якій навчається студент;

ознайомлення студентів із переліками вибіркового дисциплін (блоків), які пропонуються як за програмою, за якою вони навчаються, так і за іншими програмами;

запис студентів на вивчення навчальних дисциплін та оформлення заяви на ім'я декана факультету про обрання ними вибіркового дисциплін для їх вивчення у відповідному семестрі;

повторний запис студентів на вивчення вибіркового дисциплін (у разі необхідності);

опрацювання заяв студентів факультетами, прийняття рішень щодо студентів, які не скористалися правом вільного вибору, перевірка контингенту

студентів і формування груп на спеціалізації, а також мобільних груп на вивчення вибіркових дисциплін.

Заяви студентів щодо вибору ними навчальних дисциплін зберігаються у особовій справі студента упродовж усього терміну навчання студента за відповідним рівнем.

Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти.

Підставами для відрахування студентів є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого навчального закладу;
- невиконання навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між ОНАХТ та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;

інші випадки, передбачені законодавством.

Особа, яка відрахована з ОНАХТ до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить назву факультету, напрям, спеціальність, форму та терміни навчання, назви дисциплін, кількість годин, інформацію про результати навчання за національною шкалою, кількість балів за 100% шкалою та оцінку за ECTS, здобуті компетентності, номер та назву наказу про відрахування. Зразок академічної довідки встановлює центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Здобувач вищої освіти має право на перерву у навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання освітньої (наукової) програми (за станом здоров'я, призовом на строкову військову службу у разі втрати права на відстрочку від неї, сімейними обставинами тощо). Таким особам надається академічна відпустка в установленому порядку. Навчання чи стажування в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) може бути підставою для перерви у навчанні, якщо інше не передбачено міжнародними актами чи договорами між вищими навчальними закладами.

Здобувачам вищої освіти, призваним на військову службу у зв'язку з оголошенням мобілізації, гарантується збереження місця навчання та стипендії.

Здобувачам вищої освіти, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасниками освітнього процесу ОНАХТ, затвердженого Вченою радою ОНАХТ від 18.12.2015 р., протокол №6 та введеного в дію наказом ОНАХТ від 18.12.2015 р. № 290-01. Такі особи не відраховуються із складу здобувачів вищої освіти.

Особа, відрahована з вищого навчального закладу до завершення навчання за відповідною освітньою програмою, має право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу вищого навчального закладу.

Поновлення на навчання осіб, відрahованих з вищих навчальних закладів або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

Відрahування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у ОНАХТ, а також надання їм академічної відпустки визначається відповідним положенням ОНАХТ.

5. Робочий час викладача

Робочий час викладача включає час виконання ним навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи та інших трудових обов'язків у поточному навчальному році, відображених в індивідуальному робочому плані. Тривалість робочого часу викладача, який працює на 1 ставку, 1548 годин на навчальний рік при середньотижневій тривалості 36 годин.

Обсяг навчальних занять тощо, доручених для проведення конкретному викладачеві, виражений в облікових (академічних) годинах, визначає навчальне навантаження викладача, яке не може перевищувати 600 академічних годин на навчальний рік.

Види навчальної роботи педагогічних та науково-педагогічних працівників відповідно до їх посад встановлюються ОНАХТ за погодженням з профкомом співробітників.

В ОНАХТ мінімальний та максимальний обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача в межах його робочого часу встановлюється на підставі рішення Вченої ради ОНАХТ. Обов'язковий обсяг навчального навантаження викладача відповідно до його посади, встановлює кафедра з урахуванням виконання ним інших обов'язків (методичних, наукових, організаційних) та затверджується відповідним протоколом засідання кафедри.

У підпорядкованих ОНАХТ технікумах та коледжі обсяг навчального навантаження викладача визначається згідно з чинним законодавством України.

У випадках виробничої необхідності викладач ОНАХТ в межах його робочого часу і за його згодою може бути залучений до проведення навчальних занять понад обов'язкове навчальне навантаження, визначене індивідуальним робочим планом. При цьому загальний обсяг додаткового і обов'язкового навчальних навантажень не може перевищувати 600 годин на рік (із розрахунку на 1 ставку).

Науково-педагогічним та педагогічним працівникам ОНАХТ, які виконують обов'язки тимчасово відсутніх викладачів, може бути встановлена відповідна доплата.

Зміни в обов'язковому навчальному навантаженні викладача вносяться в його індивідуальний робочий план.

Графік робочого часу викладача визначається розкладом аудиторних навчальних занять і консультацій, розкладом або графіком контрольних заходів та іншими видами робіт, передбаченими індивідуальним робочим планом викладача. Час виконання робіт, не передбачених розкладом або графіком контрольних заходів, здійснюється у вільний від навчальної роботи час з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання.

Викладач зобов'язаний дотримуватися встановленого йому графіка робочого часу. Забороняється без поважних причин відволікати викладачів від проведення навчальних занять та контрольних заходів, передбачених розкладом.

6. Учасники та координація освітнього процесу в ОНАХТ

Учасниками освітнього процесу в ОНАХТ є:

- наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники;
- здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються в ОНАХТ;
- фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу згідно освітньо-професійних програм;
- інші працівники академії.

У забезпеченні освітнього процесу в ОНАХТ беруть участь усі навчальні, наукові, виробничі та інші структурні підрозділи академії.

Колегіальним-дорадчим органом для планування та координації науково-методичної роботи в ОНАХТ, обговорення проектів нормативних, навчально-методичних документів, розроблення рекомендацій з удосконалення якості навчального процесу та модернізації його науково-методичного забезпечення в ОНАХТ є Науково-методична рада (НМР).

Координацію навчально-методичної діяльності кафедр на факультетах (в інститутах) здійснюють методичний відділ, учбовий відділ та методичні ради відповідних спеціальностей.

В ОНАХТ діє система моніторингу якості освіти, визначення рейтингу діяльності викладачів, кафедр та факультетів.

Статус і функції структурних підрозділів ОНАХТ визначаються Статутом ОНАХТ та Положеннями про відповідні структурні підрозділи ОНАХТ.

7. Прикінцеві та перехідні положення

Освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, що провадиться ОНАХТ і започаткована до набрання чинності Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами), продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома

строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома спеціаліста. Останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста здійснюється у 2016 році.

Освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, що провадиться ОНАХТ і започаткована до набрання чинності Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами), продовжується у межах строку навчання за певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома молодшого спеціаліста. Останній прийом на здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста здійснюється у 2016 році.

Підготовка кандидатів та докторів наук, що здійснюється ОНАХТ і започаткована до набрання чинності Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами), продовжується в межах передбаченого строку підготовки. Особи, які закінчили аспірантуру або докторантуру до набрання чинності цим Законом, мають право на захист дисертації протягом одного року. За результатами захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та наукового ступеня доктора наук здобувачам наукових ступенів присуджується науковий ступінь кандидата або доктора наук та видається диплом кандидата або доктора наук.

Для здобувачів ОКР «бакалавр», які вступили до ОНАХТ до 2015 р. навчальний тиждень триває 54 академічних години (1,5 кредиту), з яких не більше 30 годин аудиторного часу та 24 або більше годин для самостійної роботи. Один кредит становить 36 годин.

100-балова рейтингова система оцінки знань впроваджується з 2016/2017 навчального року на всіх формах, курсах, напрямках навчання та для всіх спеціальностей.

Проректор з НП та НР

Ф.А. Трішин

Начальник учбового відділу

О.А. Кручек

Погоджено:

Начальник юридичного відділу

В.Л. Михайлова